

Jesse Hallapuro

Kotipalvelu Nurmon kirjastossa

Opinnäytetyö

Kevät 2018

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalveluala

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Hallapuro Jesse

Työn nimi: Kotipalvelu Nurmon kirjastossa

Ohjaaja: Satu Salmela

Vuosi: 2018

Sivumäärä: 34

Liitteiden lukumäärä: 6

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Nurmon kirjaston kotipalvelun järjestämistä. Kirjaston kotipalvelu on suunnattu sellaisille asiakkaille, jotka eivät itse pääse kirjastossa käymään esimerkiksi korkean iän tai liikuntarajoituksen vuoksi. Kotipalvelu vie asiakkaille heidän haluamansa aineiston. Opinnäytetyössä tutkittiin senioreiden kiinnostusta kotipalveluun Nurmon alueella. Nurmon kirjaston haluna oli myös kartoittaa kysyntää Lahjoita lukuhetki -vapaaehtoispalvelulle, jossa vapaaehtoiset käyvät lukemassa senioreille.

Opinnäytetyössä toteutettiin kvalitatiivinen tutkimus, puolistrukturoituna haastatteluna. Tutkimusta varten käytiin haastattelemassa yhdeksää senioria Nurmon alueelta. Heiltä kysyttiin mielipiteitä kirjaston käytöstä, aineistosta, palveluista ja tapahtumista. Haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina sekä ryhmähaastatteluna. Kaikki haastateltavat olivat yli 65-vuotiaita. Kotipalvelun asiakkaisiin kuuluu myös muita kuin senioreita, mutta tässä opinnäytetyössä saatiin haastateltua vain senioreita.

Opinnäytetyö tekemisen aikana Nurmon kirjaston kotipalvelutoiminta lähti käyntiin hyvin. Seniorit kaipasivat sekä isotekstisiä kirjoja että äänikirjoja. Digitaalinen aineisto koettiin liian vieraaksi. Kirjaston tapahtumiin osallistumisella on senioreilla kiinnostusta. Toisaalta kirjasto on monille edelleen ensisijaisesti paikka josta hakea vain kirjoja. Lahjoita lukuhetki -palvelulle oli kysyntää palvelutaloissa, mutta lahjoittajien pitkäaikaisempi sitouttaminen palveluun tuottaa haasteita.

Avainsanat: kirjasto, kirjastopalvelut, kotipalvelu, senioripalvelut, ikääntyminen

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Library and Information Services

Author: Jesse Hallapuro

Title of thesis: Home Service in Nurmo Library

Supervisor: Satu Salmela

Year: 2018

Number of pages: 34

Number of appendices: 6

This thesis examined the establishment of Library Home Service in the Library of Nurmo. Library Home Service is aimed towards those customers, who cannot access the library themselves, such as high age or person with reduced mobility. The Home Service takes to the customer the desired material from the library. This thesis examined senior citizens' interest towards the service in the Nurmo area. The library of Nurmo also wanted to know about demand for a voluntary service called "Lahjoita Lukuhetki, in which volunteers go and read to the seniors.

Qualitative research was used, namely a freeform interview. Nine seniors from the Nurmo area were interviewed. They were asked about their library usage, what sort of material they would like to use, services offered, and events organized by the library. The interviews were made both individually and in a group. All who were interviewed were over the age of 65. The Home Service includes other groups besides seniors, but in this thesis only seniors were interviewed.

During the making of this thesis, the Home Service was established in the Nurmo library. The seniors were interested in large print books and audiobooks. Digital material was unfamiliar. There was some interest partaking in activities in the library. On the other hand, for some, the library is still only a place where to get something to read. Committing volunteers to the Lahjoita Lukuhetki -service is a challenge, but there is demand among the seniors in the assisted living accommodation.

Keywords: library, library services, senior services, home library service, aging

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
Kuvioluettelo.....	6
1 JOHDANTO	7
2 VANHENEMINEN	8
2.1 Vanhenemisesta	8
2.2 Senioreiden huomioiminen kirjastopalveluiden suunnittelussa	9
2.3 Senioreille suunnattu aineisto kirjastoissa.....	11
2.3.1 Isotekstiset kirjat	12
2.3.2 Selkokirjat	12
2.3.3 Celia-aineisto	12
2.4 Senioreille suunnatut palvelut	13
2.4.1 Lahjoita lukuhetki	13
2.4.2 Vapaaehtoisten käyttäminen senioripalveluissa.....	13
3 NURMON KIRJASTO	15
3.1 Nurmon kirjastosta lyhyesti	15
3.2 Kotipalvelun järjestäminen Nurmon kirjastossa.....	15
3.3 Senioreille suunnattu aineisto Nurmon kirjastossa.....	15
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	17
4.1 Käytetyt tutkimusmenetelmät	17
4.2 Tutkimushaastattelun tyypit.....	17
4.3 Opinnäytetyössä käytetty haastattelumuoto.....	19
5 TUTKIMUSKYSYMYS	21
5.1 Tutkimuskysymys ja -menetelmät	21
6 TULOKSET	22
6.1 Haastatteluista	22
6.2 Haastateltavat	23
6.2.1 Kirjaston käyttö	23
6.2.2 Aineisto	24
6.2.3 Kirjaston palvelut ja tapahtumat	25

7	YHTEENVETO.....	28
8	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	29
8.1	Kirjaston käyttö.....	29
8.2	Aineisto	29
8.3	Palvelut ja tapahtumat.....	30
9	POHDINTA	32
	LÄHTEET	34

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Väestö ikäluokittain 1865 – 2016.	9
Kuvio 2. Haastateltavien sukupuolijakauma.....	23

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä kartoitetaan Nurmon kirjaston kotipalvelua. Kotipalvelu Nurmon alueella on ollut Seinäjoen pääkirjaston vastuulla, mutta nyt Nurmossa alettiin hoitamaan kotipalvelua itse. Kotipalvelu on suunnattu asiakkaille, jotka ovat estyneitä käyttämään kirjaston palveluita. Syy voi olla korkea ikä, sairaus tai jokin muu. Kirjaston on tarvittaessa jalkauduttava ja mentävä asiakkaan luo, jos asiakas ei kirjastoon itse pääse (Unesco 1994/1997). Kotipalvelun merkitys kasvaa, koska esimerkiksi seniorit asuvat nykyään yhä useammin yksin. Syrjäseuduilla ei kirjastopalveluita enää tarjota entiseen malliin, eivätkä ihmiset sairastaessaan vietä enää pitkiä aikoja laitoksissa, vaan siirrymme koko ajan enemmän kotihoitoon. Tällöin laitoskirjastojen merkitys vähenee ja kotipalvelun merkitys kasvaa. Tutkimusta ja kirjallisuutta kotipalvelusta on melko vähän Suomessa. On tärkeää tehdä palveluiden kartoitusta, jotta niitä voidaan kehittää.

Opinnäytetyön teoriassa käsitellään kotipalvelua, sen järjestämistä ja muita siihen liittyviä palveluita. Koska seniorit ovat eräs tärkein asiakasryhmä kirjaston kotipalvelulle, on teoriaosuudessa myös käsitelty vanhenemista ja sen vaikutusta kirjastopalveluiden käyttämiseen. Myös senioreille suunnattua aineistoa ja palveluita käsitellään. On olemassa vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa kotipalvelua, kuten vapaaehtoistoiminta, ja opinnäytetyössä käydään läpi niitäkin. Tutkimusmenetelmänä oli laadullinen menetelmä, haastattelu, ja siitä on oma teoriaosuutensa.

Opinnäytetyötä varten haastateltiin yhdeksää senioria Nurmon alueelta. Kotipalvelun piiriin kuuluu toki muitakin asiakasryhmiä, kuten kehitysvammaiset, mutta tähän opinnäytetyöhön ei saatu haastateltua kyseiseen ryhmään kuuluvia. Haastatteluissa kysyttiin kirjaston käyttöön, aineistoon ja palveluihin liittyviä asioita. Haastattelut järjestettiin yksilöhaastatteluina ja ryhmähaastatteluina.

2 VANHENEMINEN

2.1 Vanhenemisestä

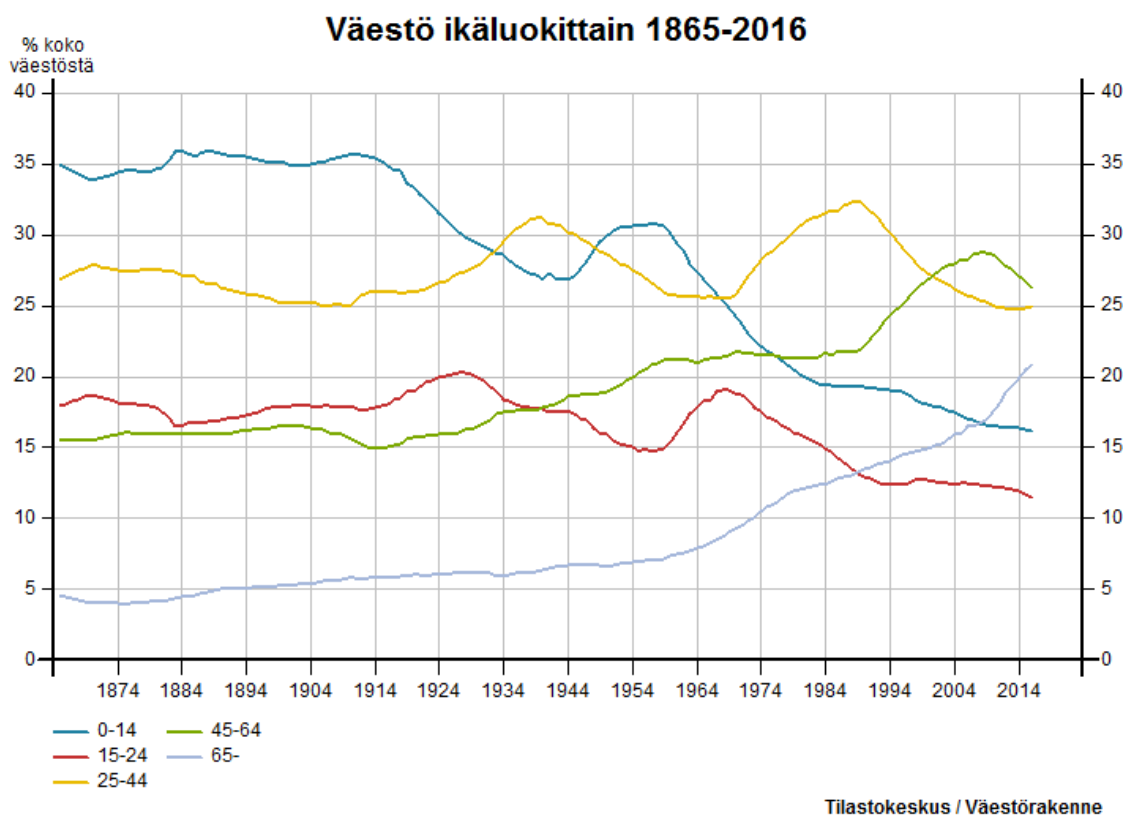
Vanhenemiselle ei ole yhtä määritettä. Vanhenemisen vaikutus ihmisen toimintakykyyn on yksilöllistä (Vallejo 2006, 22). Vanhenemistä mitataan yleisemmin kronologisella iällä. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki saman ikäiset olisivat juuri samantaisia henkisesti tai fyysisesti (Stuart-Hamilton 2003, 17). Toiset ovat senioreinakin erittäin aktiivisia ja teräviä henkisesti, toiset eivät pysty hoitamaan itse päivittäisiä toimiaan. Biologinen vanheneminen vaikuttaa fyysiseen toimintaan. Se esimerkiksi aiheuttaa sen, että liikkuminen vaikenee (Stuart-Hamilton 2003, 20). Toisin sanottuna ruumis ei pysy mielen perässä. Biologiseen vanhenemiseen liittyy esimerkiksi näön heikkeneminen (Stuart-Hamilton 2003, 24). Nämä seikat tulisi huomioida senioreiden palveluissa. Myös kirjastojen tulisi huomioida sekä kognitiiviset että fyysiset vanhenemisen oireet palveluita tarjotessaan. Kirjastoon on päästävä fyysisesti, eli esteettömyys on huomioitava, tai kirjaston on tarpeen tullen voitava mentävä asiakkaan luokse.

Tässä opinnäytetyössä käytetään termiä ”seniorit”, joka kattaa kaikki yli 65-vuotiaat kirjaston asiakkaat. ”Seniori” on terminä neutraali. Vaikka sana ”vanhus” on Kielitoimiston mukaan neutraali termi vanhalle ihmiselle, se herättää usein negatiivisia mielikuvia vanhenemisestä. Tästä syystä käytetään poliittisesti korrektimpaa termiä.

Suomen väestö ikääntyy ja samalla syntyvyys laskee, kuten muissakin kehittyneissä maissa (Tilastokeskus 2017). Samalla kuitenkin ikääntyneiden toimintakyky on parantunut (Tilastokeskus 2014). Tällä tarkoitetaan, että yhä vanhemmat ihmiset jatkavat aktiivista elämää ja osallistuvat yhteiskunnan toimintaan. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että palveluja suunniteltaessa ei tarvitse enää ottaa huomioon senioreita erityisryhmänä. Nykyiset palveluiden kehittämiset tulevat vaikuttamaan meidän itsemme tulevaisuudessa saamiimme palveluihin. Kuten THL asian ilmaisee:

Kansallisen politiikan ja palvelurakenteiden uudistamisen tavoite on, että iäkäs ihminen voi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään, jopa elämänsä loppuun saakka (THL 2017).

Samassa artikkelissa mainitaan myös, että yksinasuvien senioreiden määrä on kasvussa. Nämä asiat vaikuttavat kotipalveluiden tarpeen lisääntymiseen.

Kuvio 1. Väestö ikäluokittain 1865 – 2016.(Tilastokeskus/Väestölaskenta 2010)

Kuviosta 1 käy ilmi väestön ikääntyminen, 2014 20 prosenttia koko väestöstä oli yli 65-vuotaita.

2.2 Senioreiden huomioiminen kirjastopalveluiden suunnittelussa

Eräs kirjaston perustehtävistä on kirjaston jalkautuminen ja asiakkaan luokse meneminen (Unesco 1994/1997). Unescon yleisten kirjastojen julistuksessa todetaan, että ”Palveluita on oltava myös sellaisten saavutettavissa, jotka eivät kykene tulemaan kirjastoon”.

Kirjastolaissa määritetään yleisen kirjaston tehtäväksi muun muassa ”taata pääsy aineistoon, tietoon ja kulttuurisisältöihin” sekä ”yleisen kirjaston tulee olla kaikkien

käytettävissä ja saavutettavissa” (L 29.12.2016/1492). Laki siis määrittää, että myös niiden, jotka eivät pääse itse fyysisesti kirjastoon, on saatava kirjaston palvelut ja aineisto. Senioreiden kirjastopalvelussa tavoite on senioreiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen. Asiakkaan saama henkilökohtainen palvelu tuo mukaan sosiaalisen osa-alueen, jonka avulla voidaan ehkäistä senioreiden yksinäisyyttä. (Laakso 2010, 44). Kuntien yleisiin tehtäviin kuuluu terveyden edistäminen liikunta ja kulttuuritoiminnalla (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006).

Palveluiden saatavuus on usein haasteellista. Esimerkiksi Länsi-Suomen Lääninhallituksen 2009 tekemässä selvityksessä todetaan, että ongelmana on taata palvelut syrjäseuduilla asuville vanhuksille, varsinkin jos kunnilla ei ole kirjastoautotoimintaa. Samassa raportissa kuitenkin mainitaan, että kotipalvelun tarvetta ja toimintaa tulisi selvittää laajemmin. (Länsi-Suomen lääninhallitus 2009.)

Ihmiskontaktin tuomaa iloa on vaikea tilastoida. On kuitenkin otettava huomioon, että se ei vaadi paljoa investointia ottaen huomioon, miten tärkeä asia se on. Senioreiden yksinäisyyteen on ja mielenterveyteen on nykyään alettu kuitenkin kiinnittämään enemmän huomiota. Yksinäisyydestä kärsii noin 10 prosenttia vanhuksista (Saarenheimo 2003, 103). Nykyään kaikkien väestöryhmien syrjäytymiseen puututaan yhä enemmän, joten aktivoinnin merkitys on korostunut. Yksin elävä seniori ei välttämättä ole yksinäinen. Aktiivisuuden ja sosiaalisen tarpeen tasot ovat yksilöllisiä. Kulttuurin on todettu vaikuttavan positiivisesti terveyteen (Hyypä & Liikanen 2005). Taiteen kokeminen vaikuttaa sekä yksilön hyvinvointiin, että verkostoitumiseen ja sosiaalisen yhteyden tuntemiseen (Hyypä & Liikanen 2005, 36).

Senioreille suunnattuja kirjastopalveluita ovat esimerkiksi seniorivinkkaus ja ääntenlukupiirit. Asiaa käsitellään tarkemmin luvussa 1.3. The Association of Specialized and Cooperative Library Agencies on listannut ideoita, millaista ohjelmaa liikuntarajoitteisille senioreille voidaan järjestää. (ASCLA, [viitattu 09.11.2017].) Hyviä esimerkkejä ASCLA:lta on vaikkapa aineiston vieminen asiakkaalle jonkin muun kotipalvelun, kuten ruokapalvelun ohella, koulutettujen vapaaehtoisten tai hoitohenkilöstön käyttäminen. Myös apuvälineiden, kuten suurennuslasien, lainaamista esitetään.

Lahjoita lukuhetki on eräs kotimainen matalan kynnyksen palvelu, jota kirjasto tarjoaa lähinnä palvelutalojen ja vanhainkotien asukkaille. Palvelua käsitellään tarkemmin osiossa 1.3.1. Liiteosassa Nurmon kirjaston Lahjoita Lukuhetki esite ja hakemuslomake (Liite 6 ja 7).

Kirjaston kotipalvelun tehtävä on palvella asiakkaita, jotka eivät itse enää pääse kirjastoon. Syitä voi olla sairaus, vamma tai korkea ikä (Laakso 2010, 7 – 9). Myös mielenterveysongelma voi aiheuttaa kyvyttömyyden käydä kirjastossa (Laakso 2010, 14). Kotipalvelu vaatii kirjasto paljon sitoutumista ja aktiivisuutta. Kotipalvelun ongelma on resurssien puute. Kotipalvelu muutamallekin asiakkaalle teettää paljon työtä.

Kotipalvelu toimii käytännössä siten, että palvelua haluava asiakas tai omainen/hoitaja ottaa yhteyttä kirjastoon. Sitten sovitaan käynti, jossa arvioidaan palvelun tarvetta ja viedään jo aineistoa tutustuttavaksi. Käyntien tiheyden voi sopia miten parhaiten asiakkaalle sopii. Asiakkaaseen pidetään yhteyttä puhelimitse. Koska asiakkaan lainaushistoria tallennetaan, tehdään erillinen sopimus kotipalvelun käytöstä ja tietojen tallentamisesta. Tieto on vain kotipalvelun käytettäväksi. Palvelun maksuttomuutta on korostettava. Asiakkaat voivat olla yksityishenkilöitä tai yhteisöasiakkaita. Yksityishenkilöt ovat kotonaan asuvia kohderyhmään kuuluvia henkilöitä, ja yhteisöasiakkaat ovat sitten esim. palvelutalot. (Laakso 2010, 17 – 19, 24.)

2.3 Senioreille suunnattu aineisto kirjastoissa

Kirjastoissa ei varsinaisesti ole senioriaineistoa, koska kyseinen asiakasryhmä on heterogeeninen. Toiset seniorit pystyvät lukemaan normaalitekstistä aineistoa tai kuuntelemaan tavallisia äänikirjoja, toisille kyseiset aineistot saattavat tuottaa vaikeuksia.

Yhtä lailla seniorit voivat olla kiinnostuneita mistä tahansa kirjaston aineistosta, ja kaikki aineisto kuuluu kotipalvelun piiriin, mutta tässä esitellään lyhyesti kotipalvelun tyypillisimmät aineistomuodot, jotka palvelevat erityisesti senioreiden tarpeita.

2.3.1 Isotekstiset kirjat

Isotekstiset kirjat ovat täysin normaalitekstisiä kirjoja vastaavia sisällöltään, mutta niissä käytetään isompaa kirjaisinkokoa. Aineisto on suunniteltu kaikille, joilla on niin heikko näkö, ettei normaalin tekstin lukeminen ole helppoa tai mahdollista. Isotekstiset kirjat ovat enimmäkseen kaunokirjallisuutta, mutta tietokirjallisuutta on jonkin verran myös saatavilla. Koska vanhenemiseen liittyy olennaisesti näön heikkeneminen (Stuart-Hamilton 2003, 24 – 25), on tärkeää pystyä tarjoamaan palvelua heikkonäköisille. Näön heikkeneminen ei saa olla este kirjaston palveluiden ja aineiston käyttämiselle. Siksi onkin painotettava isotekstisen aineiston merkitystä kirjaston koelmissa. Isotekstisiä kirjoja kuitenkin hankitaan verrattain vähän, koska niiden kustannukset ovat korkeita.

2.3.2 Selkokirjat

Selkokirjat on kirjoitettu selkokielellä, joka on rakenteeltaan ja sisällöltään yleiskieltä yksinkertaisempaa. Aineisto on suunnattu kehitysvammaisille, ikäihmisille ja muille, joille tavallisen tekstin seuraaminen ja ymmärtäminen voi olla vaikeaa. Selkokirjoina julkaistaan sekä tieto- että kaunokirjallisuutta. (Virtanen 2002, 31, 35.)

2.3.3 Celia-aineisto

Celia-kirjaston mukaan asiakkaille suunnattu aineisto tuotetaan edelleen kolmeen eri muotoon: äänikirjaksi, pistekirjoitukseen ja e-kirjoiksi. Aineistoa voidaan käyttää tietokoneella, tabletilla, älypuhelimilla ja erityisesti suunnitelluilla laitteilla. Daisy-formaatti, jota vielä toistaiseksi käytetään Celian kirjoissa, voi sisältää ääntä, kuvaa ja tekstiä (Suomen DAISY konsortio, [viitattu 17.11.2017].) Äänikirjoja on saatavilla cd-levyinä ja verkosta saatavina kuunneltavina tai ladattavina e-aineistoina. Celian koelmapolitiikasta käy ilmi, että selvästi suurin osa Celian lainatusta aineistosta on äänikirjoja (Celia 2014). Tulevaisuudessa e-materiaali voi saada isomman roolin esimerkiksi huonosti näkevien aineistossa, mutta ainakaan vielä sen osuus ei ole kovin suuri.

2.4 Senioreille suunnatut palvelut

Kirjasto ei yksilöi tapahtumissa kohderyhmiä, mutta tietyille kohderyhmille on suunnattuja palveluita ja tapahtumia. Senioreille järjestetään kirjastoissa esimerkiksi seniorivinkkausta, lukupiirejä ja tietotekniikkaopastusta. Kirjastot ovat esimerkiksi osallistuneet valtakunnalliseen Seniorsurf-tapahtumaan, jonka tarkoituksena on opastaa senioreita tietokoneiden ja internetin käytössä (Vanhustyön keskusliitto, [viitattu 17.11.2017].) Seniorit kannattaa ottaa omaksi asiakasryhmäksi tietotekniikkaan liittyvissä tapahtumissa ja palveluissa, koska seniorit ovat eläneet suurimman osan elämästään ennen digitalisaatiota.

2.4.1 Lahjoita lukuhetki

Lahjoita lukuhetki on hoivakotiasukkaille suunnattu palvelu, jossa heille pyritään saamaan vapaaehtoinen lukemaan ääneen. Idea on tarjota senioreille mahdollisuus nauttia kirjallisuudesta ja lehdistä, ja tarjota samalla seuraa. Kirjasto toimii tukijana vapaaehtoisen lukijan ja hoivakodin asukkaan välillä. Lukukertoja voi lahjoittaa niin monta kuin haluaa. Kirjaston rooli Lahjoita lukuhetkessä on kartoittaa halukkuus ja tarve hoivakodin puolelta, sekä toimia kontaktina lahjoittajan ja asiakkaan välillä. (Kunteko, [viitattu 12.02.2018].)

2.4.2 Vapaaehtoisten käyttäminen senioripalveluissa

Vapaaehtoistoiminta on yksi keino auttaa senioreita asioimaan kirjastossa tai tarjota heille lukukokemus ja sosiaalista kanssakäymistä. Kirjastoissa voidaan käyttää vapaaehtoisia esimerkiksi kuljetuksissa ja tapahtumien järjestämisessä. Vapaaehtoiset säästävät myös kirjaston resursseja, mutta toisaalta liiallinen luottaminen vapaaehtoisiin on riskialtista. Kirjastolla on kuitenkin aina viimekädessä vastuu tuottamistaan palveluista ja asiakkaistaan. Vapaaehtoistyötä kuitenkin kannattaa ainakin kokeilla, sillä sen toimiessa se edistää sekä kirjastoa, asiakkaita että vapaaehtoistyötä tekeviä. Vapaaehtoistyö nähdään yleensäkin erittäin positiivisessa valossa ja kirjaston imagoon sopivana.

Kulttuuriluotsi on palvelu, jossa vapaaehtoisen, kulttuurituntemukseen koulutetun henkilön kanssa voi käydä tutustumassa paikkakunnan kulttuurikohteisiin. Palvelu on suunnattu kaikille. Luotsaamisen idea on, että kynnys lähteä tutustumaan kulttuurinähtävyyksiin tai tapahtumiin madaltuu, tai että saa mukaansa asiantuntevan vertaisoppaan. Kulttuuriluotsi voi esimerkiksi auttaa kirjastossa asioinnissa. (Jyväskylän kaupunki kulttuuripalvelut, [viitattu 12.02.2018].)

Kanadassa on kotipalvelutoimintaa käynnissä vapaaehtoisten voimalla. Palvelu on tarkoitettu kaikenikäisille, jotka eivät pääse fyysisesti kirjastoon. Palvelun idea on melko samanlainen Suomessa olevan kotipalvelun kanssa. Kirjaston henkilökunta valitsee aineiston asiakkaan toiveiden mukaisesti, ja vapaaehtoinen henkilö toimittaa tämän aineiston asiakkaalle. Vapaaehtoisten käyttäminen vapauttaa kirjaston resursseja muuhun toimintaan, mutta toisaalta vapaaehtoisten käyttämisessä saattaa kirjojen vinkkaaminen senioreille jäädä pois kokonaan. Tällainen malli on käytössä esimerkiksi Laurential Hills Public Libraryssa, Deseronto Public Libraryssa sekä Township of Russel Public Libraryssa. (Laurential Hills PL, Deseronto PL, Township of Russel PL, [viitattu 09.11.2017].) Suomessa on esimerkiksi Punaisen ristin ja Tikkurilan kirjaston välinen Kirjastoystävätoiminta, joka tarkoittaa sitä, että Punaisen ristin vapaaehtoiset toimittavat kirjastosta saadut aineistot kotipalveluasiakkaiden käsiin ja hoitavat myös palautukset (SPR, Tikkurilan osasto, [viitattu 09.11.2017]). Kalajoella on myös vastaavanlainen palvelu, Kirja ystävälle kirjastosta (Ainali 2012, 35). Palvelu on toteutettu SPR:n ystäväpalvelun kautta saaduilla vapaaehtoisilla. Vapaaehtoisvoimin voidaan siis toteuttaa kotipalvelua.

3 NURMON KIRJASTO

3.1 Nurmon kirjastosta lyhyesti

Nurmon kirjasto on Seinäjoen pääkirjaston sivukirjasto. Se on entisen Nurmon kunnan pääkirjasto. Kuntaliitoksen tapahtuessa vuonna 2009 Nurmassa asui noin 12 000 ihmistä. Vuonna 2013 Nurmon alueella asui 4167 ihmistä ja Hyllykallion alueella 8638 (Liite 2). Nykyisissä tiloissaan kirjasto on toiminut vuodesta 2000. (Nurmon kirjasto, [viitattu 09.11.2017]). Kirjaston suurin asiakasryhmä ovat lapset ja nuoret, mutta asiakkaina on myös senioreita. Yli 65-vuotiaita 5 kilometrin säteellä kirjastosta asuu 2071 henkilöä (Liite 2).

3.2 Kotipalvelun järjestäminen Nurmon kirjastossa

Kotipalvelu aloitti Nurmon kirjastossa toimintansa elo-syyskuussa 2017. Kotipalvelusta vastaava kirjastovirkailija aloitti tehtävänsä saatuaan Seinäjoen pääkirjaston kotipalveluvastaavalta Jaana Savelalta perehdytystä. Virkailija käytti myös Laakson ”Kirjaston kotipalvelutoiminta” -kirjaa apunaan kotipalvelua suunnitellessaan. Yhteistyökumppanit X etsi itse, ja markkinoinnissa paras tapa toimia oli X mukaan henkilökohtainen yhteydenotto. X oli yhteydessä senioreiden kotipalveluun, seurakunnan diakoniatyöhön, senioreiden harrastuspiireihin ja senioriyhdistyksiin. X huomioi myös, etteivät palvelujen tarvitsijat välttämättä ole iäkkäitä. Tämä huomioitiin opinäytetyössä, mutta haastateltaviksi ei saatu muita kuin senioreita.

3.3 Senioreille suunnattu aineisto Nurmon kirjastossa

Senioreille suunnattua aineistoa Nurmon kirjastossa ovat isotekstiset kirjat, selkokielliset kirjat, äänikirjat ja Celia-äänikirjat. Toki senioreille on käytössä kaikki kirjaston aineisto, mutta joitain aineistomuotoja markkinoidaan senioreille, koska niiden koetaan sopivan kyseiselle asiakasryhmälle. Isotekstisiä ja selkokirjoja sekä Celia-aineistoa markkinoidaan paikan päällä hyllyopasteilla. Senioreille suunnattu aineisto

ei ole mitenkään poikkeuksellisen suuressa roolissa kirjaston hankinnoissa. Kirjastolla on käytössään koko Eepos-alueen aineisto, joten tarvittaessa aineistoa saadaan muualta joko seutulainana, kaukolainana tai Seinäjoen alueen omassa kuljetuksessa. Seinäjoen alueen kuljetuksiin kuuluvat Nurmon lisäksi Seinäjoen pääkirjasto sekä Ylistaron ja Peräseinäjoen kirjastot.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Käytetyt tutkimusmenetelmät

Seuraavassa kuvataan opinnäytetyössä käytettyjä tutkimusmenetelmiä. Haastattelua käytetään yleensä, kun halutaan tutkia ihmisten mielipiteitä ja kokemuksia (Hirsjärvi & Hurme 2000, 11). Haastattelussa ei ole mukana anonyymisyyttä toisin kuin esimerkiksi lomakekyselyssä on, ja ryhmähaastatteluissa ryhmäpaine saattaa muokata haastateltavien mielipiteitä. Kuitenkin haastattelun etuna on se, että haastateltava henkilö voi tuoda itseään koskevia asioita vapaasti esille. Vastauksia voi haastattelussa tarvittaessa selventää, kysymyksiä voidaan tarkentaa ja pyytää esimerkiksi perusteluja. Haastattelu voi olla ryhmähaastattelu, jolloin yhtä aikaa haastatellaan useampia henkilöitä tai henkilöhaastattelu, jossa on yksi haastateltava. Kysymykset esitetään loogisessa järjestyksessä teemoittain, jotta keskustelu virtaa luonnollisesti.

Otannalla tarkoitetaan haastattelua varten otettua joukkoa henkilöitä, jotka edustavat tutkittavaa asiaa (KvantiMOTV 2003). Koska opinnäytetyössä tutkimuskohteena on kirjaston kotipalvelu, otantaan otettiin kotipalvelun piiriin laskettavia henkilöitä.

Hyvä haastattelija ei johdattele haastateltavia. Haastattelun vaarana on, että kysymysten asettelulla ja kysymyksellä itsellään voidaan vaikuttaa vastaukseen. Ryhmähaastattelussa on haastattelijan johdettava keskustelua siten, että kaikki saavat sanottua mielipiteensä eikä poiketa asiasta. Ihanteellinen haastattelija on sellainen, jolla on kokemusta tai koulutus haastattelujen tekemiseen. Toisaalta koskaan haastatteleminen ei voi sitä oppia (Hirsjärvi & Hurme 2000, 68).

4.2 Tutkimushaastattelun tyypit

Tutkimushaastattelu voidaan jakaa strukturoinnin mukaan, ja vielä sen mukaan, onko kyseessä yksilö- vai ryhmähaastattelu (Hirsjärvi & Hurme 2015, 43, 61). Hirsjärvi ja Hurme käsittelevät kirjassaan haastattelun kolmea yleisintä suuntaa, joten vain niitä käsitellään tässä.

Lomakehaastattelu tapahtuu nimensä mukaisesti lomakkeen pohjalta. Lomakkeen kysymykset, väitteet ja esittämisjärjestys on määritelty valmiiksi täysin. Oletuksena on, että kysymyksillä on kaikille haastateltaville sama merkitys. Koska haastattelu on strukturoitu, saadaan paljon turhia vastauksia, jos kysytään kysymykset vain koska on pakko. Tällöin tilanne on kiusallinen sekä haastateltavalle että haastattelijalle. Strukturoitu, eli ennalta määrätty haastattelu on sinänsä nopea tehdä, koska kysymyksiin ei mene paljoa aikaa. Kysymysten muotoilu ja itse haastattelulomakkeen tekeminen on kuitenkin aikaa vievää. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 44 – 45)

Puolistrukturoidussa haastattelussa kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset, mutta kysymysten järjestystä voidaan muuttaa. Tästä haastattelumuodosta ei ole yhtenäistä määritelmää. Etuna lomakehaastatteluun verrattuna on se, että haastateltavat voivat vastata omin sanoin. Myös haastattelijalla voi ilmaista kysymykset eri tavoin, esimerkiksi riippuen vastaajasta. Pääasia kuitenkin on, että kaikki vastaavat kaikkiin kysymyksiin ja kaikki suunnitellut kysymykset kysytään. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 47.)

Puolistrukturoimattoman haastattelun etuna on kysymysten avoimuus, ja haastattelijalla ei vaikuta yhtä paljon vastauksiin. Haastattelun pohjalta on myös helpompi tehdä tarvittaessa jatkotutkimusta (Cohen, [viitattu 09.11.2017].) Koska kysymykset ovat avoimempia, haastateltavien on helpompi vastata kysymyksiin ja ymmärtää itsekin mitä vastaavat. Haastattelijan on helpompi arvioida haastateltavien ymmärrystä kysymyksistä (McLeod, [viitattu 09.11.2017]), ja tarvittaessa avata kysymyksiä selkeämmiksi. Kaikki suunnitellut kysymykset on saatava käsiteltyä, mutta järjestyksellä ei ole väliä. Haastateltavan on annettava puhua mielipiteensä vapaasti, vaikka hänen sanomansa vastaisikin useampaankin kysymykseen, joita ei ole vielä esitetty. Silloin on vain improvisoitava ja pidetään keskustelua yllä.

Strukturoimaton haastattelu on vapaamuotoisin kaikista haastatteluvaihtoehdoista. Se on erittäin keskustelunomainen tapa haastatella ihmisiä, joten se tuntuu luonnollisimmalta. Kysymykset ovat avoimia, ja jatkokysymykset muodostuvat saatujen vastausten perusteella. Myös haastattelun aihe saattaa olla ailahteleva, riippuen tilanteesta ja vastauksista. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 45-46.) Jokin pohjaidea on toki

oltava, jotta tiedetään miksi ja ketä mennään haastattelemaan. Kuten puolistrukturoimattomassa haastattelussa, strukturoimattoman haastattelun etuna on joustavuus. Toisaalta täysin hallitsematon haastattelu ei sovellu kaikkeen tutkimiseen.

4.3 Opinnäytetyössä käytetty haastattelumuoto

Tutkimusmenetelmäksi valittiin ryhmähaastattelu sekä henkilöhaastattelu. Haastateltavat tulevat olemaan iältään yli 65-vuotiaita. Haastattelumenetelmänä käytetään puolistrukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun sekoitusta. Tällainen vapaa- muotoinen haastattelu on mielekkäämpi ikäryhmään kuuluville ihmisille, ja he saattavat ilmaista itseään paremmin suusanallisesti kuin kirjallisesti. Kysymyksiä ja termejä on kuitenkin avattava haastateltaville, koska haastateltavat ovat iäkkäitä ja osalla saattaa olla vierasta kirjaston kotipalvelu ja siihen liittyvät asiat. Tämäkin seikka tukee haastattelun tekemistä muiden vaihtoehtojen yli. Sen lisäksi strukturoimaton haastattelu on asiakaskeskeinen ja keskustelunomainen (Hirsjärvi & Hurme 2011, 45). Hirsjärvi & Hurme argumentoivat myös, että haastattelu on hyvä vaihtoehto kartoittamiseen, koska sillä saadaan muun tiedon ohella uusia hypoteeseja (Hirsjärvi & Hurme 2011, 36).

Haastattelu vaatii haastattelijalta osaamista ja aikaa, ja mielellään koulutusta (Hirsjärvi & Hurme 2011, 35). Oletuksena on, että haastattelu tulee olemaan parempi vaihtoehto kuin lomakekysely. Palvelutalon asukkaita on joka tapauksessa haastateltava, koska kirjallinen ilmaisu saattaa olla heille vaikeaa. Tarkoitus on kuitenkin saada vastaukset samoihin kysymyksiin sekä palvelutalojen asukkailta että muilta asiakkailta. Haastattelun avulla tuodaan kaikkien vastaajien mielipiteet samalle arvosolle.

Vapamuotoisessa keskustelussa tiedustellaan haastateltavien mielipiteitä ja tietoa palveluista. Koska haastateltavien määrä tulee olemaan verrattain pieni, saatu data tulee olemaan vain yleisluontoista. Kaikilta haastateltavilta tullaan kuitenkin kysymään samat kysymykset, joskin eri muodoissa riippuen haastateltavan tilanteesta. Esim. on turha kysyä erittäin vaikeasti liikkumaan pääsevältä ihmiseltä, onko tämä kiinnostunut tulemaan kirjastoon paikan päälle, jos sen selvästi näkee, ettei näin

tule käymään. Haastatteluista saaduilla tiedoilla voidaan silti suunnitella tarvittaessa pienen kirjaston palveluiden järjestämistä.

5 TUTKIMUSKYSYMYS

5.1 Tutkimuskysymys ja -menetelmät

Tämän opinnäytetyön aiheena on Nurmon kirjaston senioripalveluiden kartoittaminen ja kehittäminen. Opinnäytetyön tarkoituksena on löytää kehitysideoita, selvittää senioreiden mielipiteitä ja tutkia, onko senioreilla riittävästi tietoa heille suunnatuista palveluista ja kirjaston tarjoamista mahdollisuuksista. Nurmon kirjasto halusi erityisesti tietää, ovatko Celia-aineistot ja isotekstiset kirjat tuttuja senioreille. Varsinkin Celia-aineiston kannalta voidaan saada selville, kannattaako kirjaston panostaa äänikirjoihin, vai mainostaa asiakkaille enemmän Celian verkkosisältöä. Työn liitteenä on haastattelurunko. (Liite 1.) Pääteemat olivat kirjaston käyttö, kirjaston aineisto sekä kirjaston palvelut ja tapahtumat.

Idea opinnäytetyölle tuli omasta kiinnostuksesta tehdä opinnäytetyö liittyen senioreihin kirjaston asiakkaina. Koska Nurmon kirjastossa oli kotipalvelun aloittamista suunniteltu, aiheeksi valikoitui kotipalvelun kartoittaminen. Kotipalvelu aloitti toimintansa opinnäytetyön tekemisen aikana.

Opinnäytetyössä pyritään selvittämään senioreille suunnattuja kirjastopalveluita Nurmon alueella. Tarkempina tutkimuskysymyksinä opinnäytetyössä olivat:

- Senioreiden kirjastonkäyttö
- Senioreita kiinnostava aineisto
- Kiinnostus kirjaston järjestämiin tapahtumiin

Opinnäytetyössä pyrin selvittämään, millainen kysyntä Nurmon alueella on kotipalvelulle, jotta Nurmon kirjasto voi arvioida palvelun järjestämistä. Kotipalvelun ongelma on resurssien puute.

Nurmon kirjasto haluaa tietää, onko senioreilla tarpeeksi tietoa kirjaston Celia-kokelmasta ja isotekstisistä kirjoista. Myös senioreiden aktivoiminen on kirjaston agendana. On selvitettävä, onko vanhuksilla kiinnostusta osallistua järjestettyyn aktiiviteettiin, kuten lukupiireihin, ääneen lukuhetkiin tai it-opastukseen.

6 TULOKSET

6.1 Haastatteluista

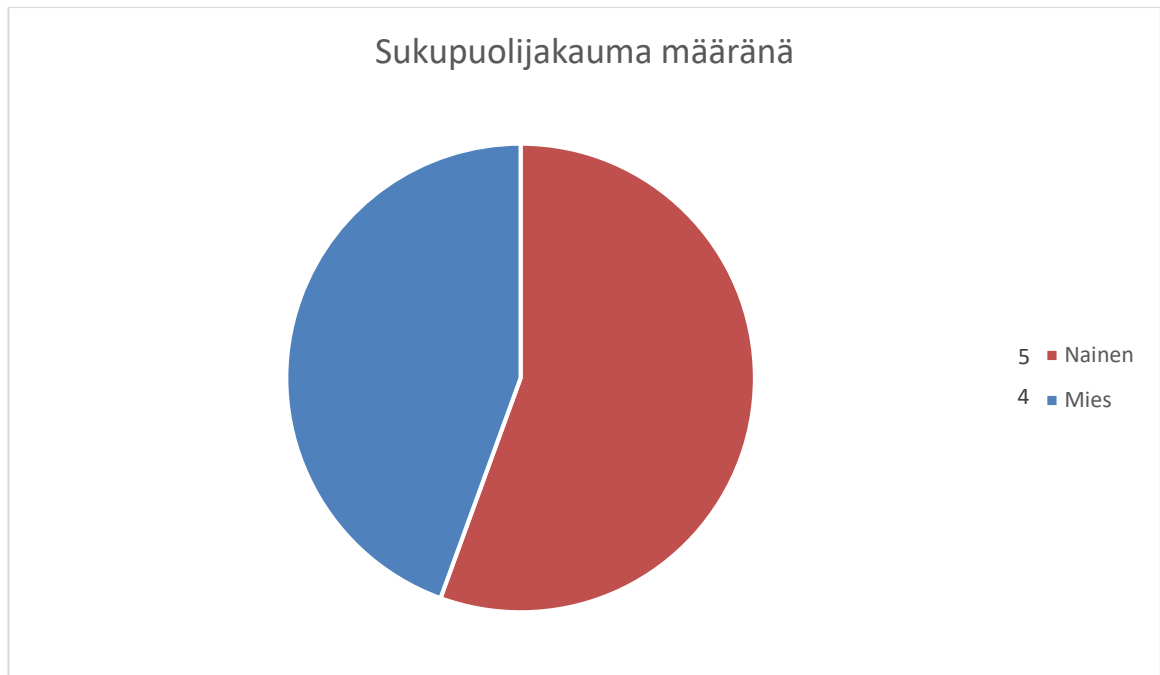
Haastattelussa saadut vastaukset ryhmiteltiin teemoittain: kirjaston käyttöä koskevat vastaukset, kirjaston aineistoa koskevat vastaukset ja palveluita koskevat vastaukset. Haastattelurungosta löytyvät tarkemmat teemat (Liite 1). Haastatteluihin on osallistunut yhdeksän henkeä. Yksi haastattelu tehtiin viiden hengen ryhmähaastatteluna, loput yksilöhaastatteluina. Alkuperäinen suunnitelma oli tehdä haastattelut ryhmähaastatteluina, mutta palvelutalon asukkaiden heikko fyysinen kunto aiheutti sen, että haastattelut tehtiin vastaajien huoneissa yksilöhaastatteluina. Suunniteltu pituus haastatteluille oli 20 minuuttia. Haastattelut käytiin päivinä 25.8.17, 31.8.2017 ja 18.9.2017. Haastattelut nauhoitettiin, ja haastattelujen kestot ovat 20 min 16 s, 8 min 30 s, 10 min 49 s, 7 min 32 s ja 19 min 16 s järjestyksessä. Litterointiarkkeja tuli yhteensä 4 A4 arkkia. Haastateltavat merkittiin litteroinnissa kirjaimilla, ja palvelutalot merkittiin nimillä A ja B, ja näitä nimityksiä käytän tässä opinnäytetyössä.

Ensimmäiset neljä haastattelua tehtiin yksilöhaastatteluina ja viimeiset viisi haastateltavaa olivat ryhmähaastattelussa. Yksilöhaastattelut sujuivat hyvin. Yksilöhaastattelujen osalta haastateltava H, joka asuu yksin kotonaan, vastasi innostuneesti ja oli muutenkin aktiivinen. Tunnelma oli rento ja haastattelusta tuli muutamia ideoita myös opinnäytetyön aiheen ulkopuolisiin asioihin. Palvelutalossa A kävin kolme yksilöhaastattelua. Haastateltava E oli fyysisesti heikossa kunnossa, että puhuminen oli vaikeaa ja haastattelu jäi erittäin lyhyeksi. Haastateltava T oli aktiivinen keskustelija ja kiinnostunut aiheesta. Haastateltava K vastaili lyhyesti, mutta oli muuten kiinnostunut olemaan haastateltavana.

Ryhmähaastattelu sujui vaihtelevasti. Haastateltavia oli viisi kappaletta, kaksi naista ja kolme miestä. Naiset vastailivat hyvin ja olivat muutenkin terävän oloisia ja asiallisia. Kaksi miehistä oli erittäin hiljaisia ja eivät vastanneet, ellei erikseen vielä heiltä kysynyt samaa asiaa, ja yksi mies oli omissa maailmoissaan enemmän kuin haastattelussa, osallistui silti keskusteluun parhaansa mukaan. Kaikki kuitenkin vastasivat kysymyksiin ja osallistuivat keskusteluun. Haastattelu kesti lyhemmän ajan kuin oletin.

Läpikäydyistä asioista esim. kotipalvelua piti avata haastatteluissa niille, jotka eivät siitä olleet kuulleet. Idean he ehkä ymmärsivät, mutta he eivät olleet tietoisia, millainen juuri kirjaston kotipalvelu on.

6.2 Haastateltavat

Kuvio 2. Haastateltavien sukupuolijakauma.

Haastateltavia oli yhdeksän henkilöä, joista viisi oli naisia, ja neljä oli miehiä. Kaikki vastaajat olivat yli 60-vuotiaita. Yksi vastaajista asui kotonaan ja loput asuivat tällä hetkellä palvelutalossa. Yhteistä haastateltaville oli se, että kirjaston käyttäminen itse oli vaikeaa, koska liikkuminen on rajoittunut tai kokonaan estynyt.

6.2.1 Kirjaston käyttö

Haastattelussa kysyttiin nykyisestä kirjaston käytöstä ja siitä, kokevatko vastaajat käyttävänsä kirjastoa vielä tulevaisuudessa, missä muodossa kirjastoa käytetään ja onko kotipalvelu tuttu, sekä onko siihen kiinnostusta.

Vastaajista kolme käyttää kirjaston palveluita jossain muodossa, kaksi puolisonsa kautta ja yksi henkilökohtaisen avustajansa avulla. Viisi vastaajista ei ollut tietoinen kirjaston kotipalvelusta. Haastateltava H kuitenkin kertoi oman äitinsä saaneen vammaispalvelun kautta äänikirjoja kotiinsa, joten idea oli varmasti tuttu (Haastateltava H). Kolme vastaajista oli kiinnostunut hyödyntämään kotipalvelua välittömästi, kaksi henkilöä sen sijaan ei tällä hetkellä. Näiden kahden kohdalla syy oli se, että palvelutalossa asuminen ei ollut heidän kohdallaan pitkäaikaista, vaan he olivat lyhyen ajan sisään kotiutumassa. Haastateltava P:n puoliso käy kirjastossa hänen puolestaan, ja haastateltava M taas arvioi tilanteensa uudestaan kotiuduttuaan.

Kirjaston käytön vähenemisen syy oli ikääntyminen. Haastateltava H:ta kirjastosta ei kiinnostaisi hakea kuin kirjoja ja lähteä pois, mutta sekin on nyt liian vaikeaa liikuntarajoitteisuuden takia. Lukemisen vähentyminen on aivan johdonmukaisesti vähentänyt tarvetta käydä kirjastossa. Haastateltava A sanoi olleensa nuorena ahkera lukemaan, mutta iän myötä ja näön heiketessä lukeminenkin vain jäi sikseen.

6.2.2 Aineisto

Aineistosta kysyttiin, millaista aineistoa asiakkaat käyttävät tai haluaisivat käyttää: kirjoja, äänikirjoja, e-aineistoa, ja sitten tarkemmin tarpeita: isotekstisiä, selkoaineistoa tai Celia-aineistoa. Myös kiinnostuksesta musiikkiin ja elokuvaan tiedusteltiin. Haastatteluissa pyrittiin kartoittamaan, onko senioreilla kiinnostusta e-aineistoa kohtaan, vai onko perinteinen kirja edelleen se suosituin tai ainoa aineisto, mitä kaivataan.

Vastaukseen sisältyy myös ne, jotka eivät halunneet kotipalvelua. Isotekstiset kirjat ja äänikirjat olivat se aineisto, jota mieluiten käytetään, kummasakin neljä vastaajaa. Vain yksi vastaajista pystyi käyttämään normaalitekstistä kirjaa, koska koki näkönsä olevan edelleen erittäin hyvä. Isotekstiset kirjat olivat neljälle ehdottomia heikentyneen näön vuoksi. Haastateltava K sanoi, että lukisi kirjoja, jos olisi aikaa ja teksti olisi isompaa. Hänellä ei ollut ilmeisesti selvillä, että tällaista aineistoa on olemassa ja että kirjasto voi sitä tarjota. Isotekstiset kirjatkaan eivät siis ole välttämättä kaikille tuttuja. Haastateltava H ilmoitti voivansa käyttää digitaalista aineistoa sen jälkeen, kun näytin hänelle, millainen e-kirja on. Muuten e-kirjoille ei ollut kysyntää,

koska laitteiden käyttäminen koetaan haastavaksi tai nykyaikaiset laitteet eivät olleet muutenkaan kovin tuttuja. Kirjasto voisi tietenkin viedä esimerkiksi tabletin tai e-kirjalukijan mukanaan kotipalveluun suostuneille asiakkaille, ja näyttää heille, miten se toimii, jotta nämä osaisivat tehdä sitten siitä johtopäätökset.

Selkokirjoja ei kukaan vastaajista tarvinnut, koska vastaajat sanoivat ymmärtävänsä tekstin hyvin muutenkin. Musiikki ja elokuvat eivät myöskään saaneet kannatusta, syynä oli palvelutalojen asukkaiden kohdalla tekniset ongelmat kuuntelun tai katselun kanssa. Ilmeisesti radion kuuntelu riittää. Haastateltava H kuuntelee musiikkia omalta tietokoneeltaan, eikä tarvitse cd-levyjä.

Celia-aineistoa ei kukaan vastaajista kokenut tarvitsevana. Haastateltava H ja E tiesivät, millaista selkoäänikirjat olivat c-kasettiaikana, koska heidän kummankin omaiset olivat käyttäneet sellaisia. Haastateltava E sanoi melko jyrkästi, ettei ole kiinnostunut Celia-äänikirjoista, vaan käyttävänsä mieluummin tavallisia äänikirjoja. Ainoa vastaaja, joka oli kiinnostunut e-kirjoista (vastaaja H), ei kokenut tarvitsevana erityisesti Celian e-kirjoja. H myös sanoi hankkivansa e-kirjat muualta, jos joskus haluaa kokeilla e-kirjoja. T ilmoitti ymmärtävänsä ”kaiken aivan hyvin, joten en tarvitse Celiaa”. Muut haastateltavat eivät osanneet sanoa mitään erityistä syytä sille, mikseivät halua tai tarvitse aineistoa.

Apuvälineitä lukiessa käytti kaksi vastaajaa, yksi telineitä ja yksi suurennuslasia. Kirjastolla ei ole vielä ainakaan mahdollisuutta hankkia lainattavaksi lukemisen apuvälineitä, mutta niitä voisi olla muutama kappale esiteltäväksi. Apuvälineet lukemiselle kuitenkin kuuluvat asiakkaiden hankittavaksi, ja näin asia tulee varmasti olemaan myös tulevaisuudessa. Toisaalta kirjastoissa lainataan yhä enemmän myös esineitä, joten miksei myös lukemisen apuvälineitä edes asiakkaille kokeiltavaksi.

6.2.3 Kirjaston palvelut ja tapahtumat

Tiedustelin myös haastateltavilta heidän kiinnostustaan kirjaston järjestämiin tapahtumiin ja muihin palveluihin. Erityisesti kysyin Lahjoita lukuhetki -hankkeesta, oliko

tuttu sekä entä oliko kiinnostusta palvelua kohtaan. Tätä oli Nurmon kirjastolta toivottu. Muista tapahtumista haastateltaville annettiin muutamia esimerkkejä, kuten seniorivinkkaus, lukupiirit ja kirjaston yleiset tapahtumat.

Haastateltaville Lahjoita lukuhetki -palvelu oli tuttu neljälle. Kahdella vastaajista ei ollut minkäänlaista käsitystä minkäänlaisesta vapaaehtoistoiminnasta, jota senioreille on suunnattu. Lukuhetki kiinnosti seitsemää vastaajista ja siihen suhtauduttiin positiivisesti, vaikkei vastaaja olisikaan halunnut hyödyntää palvelua. Toisaalta esimerkiksi kaksi vastaajaa ilmoitti, että he haluavat ehdottomasti lukea itse lehensä, kuten asia ilmaistiin: ”Ei sitä kestä kuunnella, kun joku toinen lukee mitä et itse näe.” (Haastateltava K) ja ”Kerjääminen ei oikeen oo kivaa, on kuitenkin sellanen Pohojalaane mentaliteetti, että minä itte, minä itte.” (Haastateltava H)

Monille senioreille avun pyytäminen voi olla kova kynnyks. Varsinkin miehillä asenne on sellainen, että jos asiat on ennenkin osannut itse tehdä, niin ne onnistuvat myös jatkossa. Tekemisen halu oli monesti kovempi kuin kyvyt tehdä asioita.

Palvelutalo A:ssa oli eräs hoitajista lausunut runoja asukkaille. Tällaisesta toiminnasta oli jäänyt haastattelijoiden mukaan hyvä mieli, ja he toivoivatkin jatkossakin saavansa jonkinlaista ohjelmaa.

Kyllä ihmeessä kävisin kuuntelemassa runoja! Se on mukavaa vaihtelua television tuijottamiseen. (Haastateltava K)

Hoitajien kanssa käytyjen keskusteluiden kautta tuli sellainen olo, että joku ulkopuolinen vapaaehtoistaho voisi myös käydä palvelutalossa järjestämässä ohjelmaa asukkaille. Toisaalta, ohjelmaa tuntui välillä olevan liiankin kanssa.

Täällä on ollut tanssijoita ja täällä on ollut soittajia, kyllä täällä ohjelmaa on. (Haastateltava P)

Järjestetty toiminta kuitenkin koettiin mielekkääksi, eikä sitä voi koskaan olla liikaa. Palvelutalo B:n haastateltavat olivat kaikki sitä mieltä, että jos ohjelmaa järjestetään, he siihen osallistuvat, ja miltei mikä tahansa ohjelma kävisi, koska se tuo muutosta arkeen.

Haastateltavat eivät osanneet sanoa, millaisiin tapahtumiin he osallistuisivat. Palvelutaloissa olevista haastateltavista esim. N, M, ja P sanoivat käyneensä kirjaston tapahtumissa, P mainitsi N ja M olivat kumpikin käyneet lukupiireissä. Tällä hetkellä kummallakaan ei ollut kiinnostusta enää osallistua sellaisiin.

No jos sinne kirjastoon menee, niin kirjat mukaan ja pois, ei kiinnosta viettää aikaa siellä”. (Haastateltava H)

Siellä oli kerran taidenäyttely, jossa oli pelkkiä vaatteita, ihan hullua. (Haastateltava P)

7 YHTEENVETO

Useimmilla vastanneilla kirjaston käyttö oli vähentynyt iän myötä. Tahtoa lukemiseen on enemmän kuin kykyä. Lukeminen koettiin liian raskaaksi, joko heikentyneen näön tai fyysisen/henkisen väsymyksen takia. Syitä kirjaston käytön vähenemiselle oli myös se, että kirjat ostetaan itse tai saadaan lahjaksi. Paikan päällä lähikirjastossa kävi vastaajista yksi, ja kirjastoautoa oli käyttänyt yksi vastaaja sen ollessa vielä fyysisen kunnan puolesta mahdollista. Kirjastonpalveluita pidettiin tärkeänä, vaikkei niitä enää käyttäisikään. Vastaajat olivat tyytyväisiä siihen, että heistä välitetään ja heille mietitään tapahtumia ja tekemistä. Lähikirjastoon pääsy oli vastaajille vaikeaa, joten tapahtumat tai muu ohjelma, jota järjestettäisiin, tulisi järjestää palvelutaloissa.

Aineistosta isotekstiset kirjat ja tavalliset äänikirjat olivat suosituimmat. Celia-aineistolle oli olematon kysyntä, kuten myös musiikille ja elokuville. Äänikirjat jakoivat mielipiteitä. Osalle äänikirjojen kuuntelu vaatii liikaa keskittymistä, toisille äänikirjat olivat mieleistä aineistoa. Digitaalinen aineisto kiinnosti vain yhtä vastaajista.

Tapahtumista ja muista palveluista Lahjoita lukuhetki nähtiin positiivisena ja haluttuna palveluna. Se oli myös osalle haastatelluista entuudestaan tuttu palvelu. Kirjastossa järjestettävistä tapahtumista oli vastaajilla ollut pidemmän aikaa, eivätkä he tällä hetkellä kokeneet tapahtumien perässä kirjastoon menevänsä.

8 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

8.1 Kirjaston käyttö

Koska kirjaston käyttö väheni haastateltavilla iän myötä, täytyy miettiä keinoja, joilla pitää senioreiden lukuintoa yllä. Jos kirjaston käytön vähenemisen syy on se, ettei jaksakaan tai pääse itse kirjastoon paikalle, on selkein ratkaisu tietenkin kotipalvelun käyttäminen tai jokin muu vastaavanlainen ratkaisu, on se sitten vapaaehtoisten tai omaisten hyödyksi käyttäminen. Kirjaston käyttämisen ei tarvitse tarkoittaa sitä, että siellä käydään itse, eikä fyysisen esteen saa antaa pilata lukuintoa.

Valtakunnallisena vanhusten viikkona 1.10 - 8.10 Nurmon kirjastossa tuotiin kotipalvelua esille aulassa olevan esittelypöydän avulla. Mielestäni tällainen markkinointi toimii hyvin. Kirjaston palveluiden, varsinkin kotipalvelun markkinointi on henkilökohtaisella markkinoinnilla onnistunut parhaiten (Laakso 2010, 19 – 20). Kuten kotipalvelua pyörittävä X kertoi, ongelmana voi olla myös ylimarkkinointi. Kuten aiemmin mainittiin, elokuu – lokakuu välisenä aikana saatiin yhdeksän asiakasta kotipalvelulle, ja ajankäytön jakaminen muiden työtehtävien välillä on vaikeaa.

8.2 Aineisto

E-aineisto saattaa tuntua senioreista jotenkin heille kuulumattomalta. Ennakkoluuloja voitaisiin rikkoa viemällä näytteeksi e-kirjoja riippuen niistä laitteista, mitä senioreilla on itsellään. Haastateltava H kiinnostui kokeilemaan e-aineistoja sen jälkeen, kun hän näki, millainen e-kirja on. Ehkä senioreilla on korkea kynnyks kokeilla heille tuntemattomia aineistomuotoja. Syy tähän varmaankin on se, etteivät he ole niin paljon olleet nykyaikaisten laitteiden kanssa tekemisissä kuin myöhemmät sukupolvet. Tämä nyt on vain yleistys, sillä löytyy varmasti paljonkin senioreita, jotka kokeilevat mielellään uusia teknisiä laitteita. Eri asia on se, kuinka monella on kiinnostusta kokeilla omin neuvoin uusia asioita. Toki kotipalvelun asiakkaille voidaan viedä e-aineistoa näytille, mutta niille, jotka eivät ole kotipalvelun asiakkaita voisi järjestää kirjastossa jonkinlaisen tapahtuman, jossa tutustutaan uusiin aineistomuoto-

toihin. Joka tapauksessa isotekstistä aineistoa on kirjastoissa vähän, koska sitä tuotetaan vähän. E-aineistosta löytyisi enemmän valinnanvaraa asiakkaille, ja koska tekstiä saa suurentaa niin isoksi kuin haluaa, e-aineisto soveltuisi erittäin hyvin huonosti näkeville. Eri asia on tietenkin se, jaksako tekstiä lukea näytöltä yhtä hyvin kuin paperilta.

Celian aineisto ei tuntunut olevan kovin suosittua. Johtuuko tämä siitä, ettei siitä ole tarpeeksi tietoa, vai siitä, että mielikuvat aineistosta ovat enimmäkseen negatiiviset. Ehkä aineiston koetaan olevan merkki vajaavaisuudesta, koska asiakas tarvitsee erityisaineistoa pärjätäkseen. Haastatteluissa saatu vaikutelma johti tähän johtopäätökseen. Aineistoa voisi markkinoida hienovaraisesti siten, että se on vain yksi vaihtoehto muiden joukossa, eikä se ole mitenkään vähättelevää tai halveksuvaa. Ymmärrettävää tosin on se, että omien heikkouksien myöntäminen saattaa olla erittäin vaikeaa.

8.3 Palvelut ja tapahtumat

Kirjasto pyrkii saamaan yhteistyökumppaneita mukaan toimintaan. Nurmon runopiiri pyritään saamaan mukaan vapaaehtoistoimintaan, sillä palvelutalojen asukkaat olivat toivoneet runonlausuntahetkiä. Lahjoita lukuhetki -lahjoittajien vaikea sitouttaminen tarkoittaa sitä, että on löydettävä kanavia, mistä rekrytoida vapaaehtoisia jotka pystyvät tai haluavat sitoutua palveluun.

Vapaaehtoisten sitouttamisessa palveluun on ollut ongelmia. Lukuhetkien lahjoittajia on kyllä ollut, mutta pidempiaikaisia lahjoittajia ei. Tässä voisi koko Seinäjoen kirjaston alueella miettiä, miten lahjoittajia voidaan sitouttaa toimintaan. Palvelutaloissa lukuhetkille oli kuitenkin kysyntää. Vaikka kotipalvelu ei kiinnostanut kaikkia asiakkaita, juuri tämänkaltaisen pieni ihmiskontakti kiinnosti. Mielestäni kirjasto voisi joissain määrin hoitaa tämän kaltaista toimintaa myös omien työntekijöiden voimin, jos kotipalveluasiakkaita ei ole liiaksi. Ihannetilanne olisi, että kirjasto olisi välittäjänä ja itse lukuhetkilahjoitus tai muu tapahtuma järjestettäisiin vapaaehtoisten voimin. Esimerkiksi kulttuuriluotsihanketta voitaisiin koittaa hyödyntää. Myös SPR:n kiinnostusta Kirjastokaveritoimintaan tulisi tiedustella, tai miettiä kokonaan uusia keinoja, joilla kirjoja voidaan saada asiakkaille vapaaehtoisten avulla.

Senioreille yleensä kannattaa kirjastoissa järjestää tapahtumia, koska kiinnostusta niihin on. Haastatteluissa tuli ilmi, että tapahtumissa on mukava käydä, mutta kaikki eivät enää niihin pääse osallistumaan. Kuten haastateltava M sanoi, kirjasto ”oli ennen hirveän jäykkää”. Miksei myös senioreita voisi kiinnostaa modernimpi kirjasto, jossa on elämää ja hieman erilaista, jotakin tapahtuu. Tapahtumien ei tarvitse olla pelkästään senioreille suunnattuja, mutta joitakin tapahtumia kannattaa suunnata silti vain tietyille ikäryhmille, koska niihin saattaa siten olla matalampi kynnys osallistua.

9 POHDINTA

Opinnäytetyön tekemisen aikana Nurmon kirjaston kotipalveluvastaava sai kahdeksan asiakasta, joista kolme on yhteisöasiakkaita ja loput yksityisasiakkaita. Tilanne kotipalvelun kohdalla kääntyi tavallaan päinvastaiseksi: ensin kotipalvelua ei ollut ollenkaan, ja nyt sitä on jo yhdelle työntekijälle miltei liikaa, ottaen huomioon, että työntekijällä on muitakin työtehtäviä kirjastossa. Nyt pelkona onkin, että palvelua on ylimarkkinoitu, mikä on yleinen riski kotipalvelussa. Nurmon kirjasto tarvitsisi lisää työntekijöitä, jotta kotipalveluvastaava voi keskittyä enemmän pelkkään kotipalveluun.

Koska muutamissa pienemmissä kirjastoissa oli vapaaehtoisten avulla toteutettu kotipalvelua (Tikkurila ja Kalajoki), mielestäni Seinäjoen alueen Punaiseen ristiin voisi ottaa yhteyttä ja kysyä heiltä, olisiko heillä kiinnostusta ja edellytyksiä toteuttaa vastaavanlaista hanketta joko Seinäjoen tai Nurmon alueella. Koska kotipalvelulle löytyy varmasti aina enemmän asiakkaita kuin mitä voi kirjasto yksistään palvella, on perusteltua hakea apua vapaaehtoistoiminnasta.

Kotipalvelusta ensimmäinen mielikuva on, että palvelu on kirjojen viemistä vanhemmille ihmisille. Asiahan ei ole näin. Kotipalvelun piiriin kuuluu monia muitakin asiakasryhmiä ja kirjaston kaikki aineisto. Onkin mielestäni syytä miettiä, onko esimerkiksi markkinoinnissa syytä tehdä jotain toisin, jotta kaikki, jotka fyysisistä tai psyykkisistä syistä eivät kirjastoon pääse, kokisivat palvelun olevan suunnattu myös heille. Onko oikein olettaa, että kaikilla nuoremmilla liikuntarajoitteisilla on mahdollisuus päästä kirjastoon fyysisesti, tai että heillä on aina joku henkilö, joka heidän puolestaan kirjastossa voi käydä? Mielestäni myös esimerkiksi psyykkisesti sairastuneet kuuluvat palvelun piiriin, jos mielenterveyshäiriö aiheuttaa sen, ettei kirjastoon pääse. Oma mielikuvani kirjaston kotipalvelusta oli myös aluksi se, että senioreille viedään kirjoja kotiin. Mitä enemmän palveluun tutustui, huomasi, että siinä on potentiaalia myös moneen muuhun, mutta silti sitä markkinoidaan lähinnä senioreille. Ymmärrän kyllä, että koska palvelu vaatii työntekijältä paljon omistautumista, muiden työtehtävien takia kotipalveluasiakkaita ei voida ottaa sitä määrää, mitä haluttaisiin ehkä ottaa. Siksi on helpointa ottaa se todennäköisin asiakasryhmä käsitte-lyyn, tässä tapauksessa seniorit.

Opinnäytetyön tekemisen suurin haaste oli saada haastateltavia. Eräs syy vähäiseen vastaajien määrään on se, että tähän asiakasryhmään kuuluvia on vaikea saada haastateltaviksi. Haastattelut ovat suuntaa antavia kotipalvelun suunnittelussa kaikille asiakkaille, koska esimerkiksi kehitysvammaisia ei saatu haastateltua yhtäkään. Koska ikä ei ole este palvelulle, olisin toivonut saavani haastatella nuorempia liikuntarajoitteisia ja kysellä heidän mielipiteitään palvelusta. Jatkotutkimuksena voisi tehdä kotipalvelusta haastatteluja myös muille kuin senioreille, kuten kehitysvammaisille ja nuorille liikuntarajoitteisille ja ehkä myös mielenterveysongelmista kärsiville. Tämä tutkimus on suuntaa antava, ja kertoo palvelun tarpeesta, muttei pääse kovin syvälle palvelun suunnittelussa.

LÄHTEET

- Ainali, E. 2012. Pieni kirjasto murroksessa. Helsinki: BTJ Finland.
- Ascla. Ei päiväystä. Ideas and Models for Offering Programs. [Verkkosivu]. American Library Association. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <http://www.ala.org/ascla/resources/101ideasserving>
- Celia. 12.2.2014. Kokoelmapolitiikka 2014 – 2018. [Verkkojulkaisu]. AsHA työryhmä. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: https://www.celia.fi/wp-content/uploads/2014/12/Kokoelmapolitiikka_03022014_johtokunnan-hyv%C3%A4ksym%C3%A4.docx
- Celia. Ei päiväystä. Celian kirjat. [Verkkosivu]. Celia. [Viitattu 17.11.2017]. Saatavana: <https://www.celia.fi/celian-kirjat/>
- Cohen, D. & Crabtree, B. July 2006. Unstructured Interviews. [Verkkosivu]. Robert Wood Johnson Foundation. [Viitattu 11.4.2017]. Saatavana: <http://www.qual-res.org/HomeUnst-3630.html>
- Deseronto Public Library. 25.8.2014. Library Programs for Seniors. [Verkkosivu]. Deseronto Public Library. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <http://www.deserontopubliclibrary.ca/seniors.html>
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. [Verkkokirja]. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. [Viitattu 17.11.2017]. Saatavana Eepos-kirjastoista. Vaatii käyttöoikeuden.
- Hyyppä, M & Liikanen, H-L. 2005. Kulttuuri ja terveys. Helsinki: Edita Prima.
- Jyväskylän kaupunki. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Kulttuuriluotsit. [Viitattu 12.02.2018]. Saatavana: <https://www.jyvaskyla.fi/kulttuuri/palvelut/kulttuuriluotsit>
- KvantiMOTV. 09.02.2003. Otos ja otantamenetelmät. [Verkkosivu]. KvantiMOTV. [Viitattu 10.11.2017.]. Saatavana: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/otos/otantamenetelmat.html>
- Kunteko. 23.11.2016. [Verkkosivu.] Lahjoita lukuhetki -palvelu. [Viitattu 12.02.2018.] Saatavana: <https://www.kunteko.fi/katso/491>

L 29.12.2016/1492. Laki yleisistä kirjastoista.

Laakso, L. 2010. Kirjaston kotipalvelutoiminta. Helsinki: BTJ Finland OY.

Laurentian Hills Public Library. 25.8.2014. Library Programs for Seniors. [Verkkosivu]. Laurentian Hills Public Library. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <http://library.laurentianhills.ca/seniors/#services>

Länsi-Suomen lääninhallitus. 2009. Ikääntyneiden kirjastopalvelut Länsi-Suomen läänissä. [Verkojulkaisu]. Länsi-Suomen lääninhallitus. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <https://www.avi.fi/documents/10191/4143340/lk%C3%A4%C3%A4ntyneiden+kirjastopalvelut/3a701a73-cf7a-4b1c-ba9b-cbd632e53f0e>

McLeod, S.A. 2014. The Interview Methods. [Verkkoartikkeli] Simply Psychology. [Viitattu 11.4.2017]. Saatavana: www.simplypsychology.org/interviews.html

Suomen Daisy-Konsortio. Ei päiväystä. Saavutettava julkaiseminen. [Verkkosivu]. Suomen DAISY-Konsortio. [Viitattu 17.11.2017]. Saatavana: <https://www.daisy-konsortio.fi/>

Saarenheimo, M. 2003. Vanhuus ja mielenterveys: arkielämän näkökulma. Vantaa: Dark Oy.

Nurmon kirjasto. Ei päiväystä. Nurmon kirjasto. [Verkkosivu]. Seinäjoen kirjasto. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <https://kirjasto.seinajoki.fi/kirjastot/nurmo/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2006. Terveysten edistämisen laatusuositus. [Verkojulkaisu]. Sosiaali- ja terveysministeriö. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: http://stm.fi/documents/1271139/1359643/terveydenlaatusuositus_1.pdf/adbcba5-7cad-4e36-86bc-77fac9769466

SPR. Ei päiväystä. Kirjastoystävöityminen. [Verkkosivu]. SPR Tikkurilan osasto. [Viitattu 10.11.2017]. Saatavana: <https://rednet.punainenristi.fi/node/40600>

Stuart-Hamilton, I. 2003. Vanhenemisen psykologia. Helsinki: Unipress.

Tilastokeskus. 29.3.2017. Väestön ikärakenteen kehitys. [Verkkosivu]. Tilastokeskus. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <http://www.findikaattori.fi/fi/81>

Tilastokeskus. 25.8.2014. Ikääntyneiden toimintakyky. [Verkkosivu]. Terveysten ja Hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <http://www.findikaattori.fi/fi/64>

THL. 24.7.2017. Kotona asumisen ratkaisuja. [Verkkosivu]. Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <https://www.thl.fi/fi/web/ikaantyminen/kotona-asumisen-ratkaisuja>

Township of Russell Public Library. 25.8.2014. Outreach services. [Verkkosivu]. Township of Russell Public Library. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: http://www.russellbiblio.com/outreach_en.html

Unesco. 12.5.1997. Yleisten kirjastojen julistus [Verkkosivu]. Unesco/IFLA. [Viitattu 09.11.2017]. Saatavana: <http://www2.kirjastot.fi/kirjastoala/julkaisut/unesco>

Vallejo, M. 2006. Vanhustenhoito. Helsinki: WSOY.

Vanhustyön keskusliitto. Ei päiväystä. Seniorsurf. [Verkkosivu]. Vanhustyön keskusliitto. [Viitattu 17.11.2017]. Saatavana: <http://www.vtkl.fi/seniorsurf>

Virtanen, H. 2002. Selko-opas. Tampere: Tammer-Paino OY.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Liite 2. Nurmon asukkaiden ikäjakauma

Liite 3. Nurmon kirjaston kotikirjastopalvelun mainos

Liite 4. Nurmon kirjaston kotipalveluesite

Liite 5. Lahjoita lukuhetki mainos, Nurmon kirjasto

Liite 6. Lahjoita lukuhetki ilmoittautumislomake

Liite 1 Haastattelurunko

Kirjaston käyttö

Käytättekö kirjastoa? Jos ette, miksi?

Miten käytätte kirjastoa? Lähikirjasto, kirjastoauto vai kotipalvelu?

Oletteko kuulleet kirjaston kotipalvelusta?

Mitä kautta olette kuullut kirjaston kotipalvelusta?

Kiinnostaisiko teitä kirjaston kotipalvelun hyödyntäminen?

Kirjaston aineisto

Millaista kirjastoaineistoa käytätte?

Tavallinen aineisto

Kaunokirjallisuus

Tietokirjallisuus ja elämäkerrat

Äänikirjat

Eriyisaineistot

Celia-aineisto

Isotekstiset

Selkokirjat

E-aineisto

Kirjastopalvelut

Oletteko ottanut osaa kirjaston tapahtumiin?

Esim. kirjavinkkaus, lukupiirit, kerhot, kirjailijavierailut, tapahtumat jne.

Kiinnostavatko edellä mainitut tapahtumat teitä?

Millaiset palvelut voisivat kiinnostaa teitä?

Oletteko kuulleet ”Lahjoita lukuhetki” hankkeesta?

Kiinnostaako ”Lahjoita lukuhetki”?

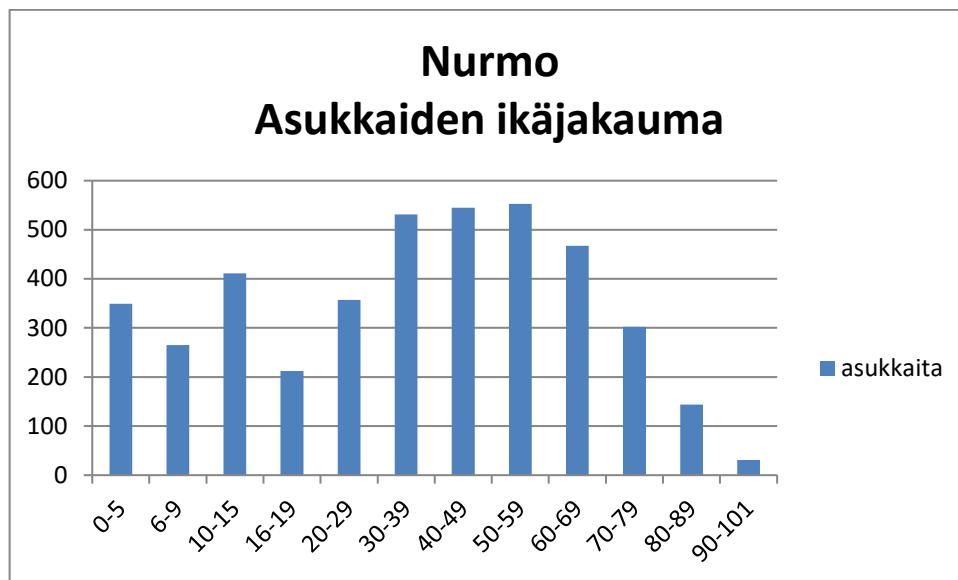
Liite 2 Nurmon asukkaiden ikäjakauma

Ryhmä 5: Nurmo

60550 NURMO Seinäjoki

ikä-ryhmä	asukkaita
0-5	349
6-9	265
10-15	411
16-19	212
20-29	357
30-39	531
40-49	545
50-59	553
60-69	467
70-79	302
80-89	144
90-101	31

4167

Liite 3 Nurmon kirjaston kotikirjastopalvelun mainos

Nurmon kirjaston Kotikirjastopalvelu

- Palvelu on tarkoitettu entisen Nurmon kunnan alueen asukkaille, jotka eivät vammaan, sairauden tai korkean iän vuoksi voi itse asioida kirjastossa.
- Kirjaston kotipalvelu on maksutonta
- Kotikirjastopalvelun hoitaja tuo sovittuna päivänä, kerran kuukaudessa, halutun aineiston kotiin ja vie pois palautukset
- Koko kaupunginkirjaston ja Eepos-kirjastojen kokoelma on käytettävissä
- Jos teillä tai omaisellanne on tarve kotikirjastopalvelulle, kysykää rohkeasti lisää

Liite 4 Nurmon kirjaston kotipalveluesite

Nurmon kirjaston KOTIKIRJASTOPALVELU

Nurmon kirjasto
Heli Järviemi-Hemminki
heli.jarviemi-hemminki@seinajoki.fi
p. 06 416 7395

Nurmon kirjasto
Nurmontie 20
60550 Nurmo
p. 06 416 7394

Nurmon kirjaston Kotikirjastopalvelu

Kirjasto tulee luoksenne

Nurmon kirjaston kotipalvelu on tarkoitettu entisen Nurmon kunnan alueen asukkaille, jotka eivät vammaan, sairauden tai korkean iän vuoksi voi itse asioida kirjastossa. Kirjaston kotipalvelu on maksutonta.

Kirjaston kokoelmat käytössänne

Koko kaupunginkirjaston ja Eepos-kirjastojen kokoelma on käytössänne. Kirjaston kokoelmiin kuuluu kauno- ja tietokirjallisuuden lisäksi mm. selkokirjoja, äänikirjoja, elokuvia, musiikkia ja lehtiä.

Kirjasto kuuluu kaikille!

Miten kotikirjastopalvelu toimii?

- Kotikirjastopalvelun hoitaja tuo teille sovittuna päivänä, kerran kuukaudessa, haluamanne aineiston kotiin ja vie pois palautukset.
- Kotikirjastoasiakkaaseen pidetään yhteyttä puhelimitse. Toiveita voi esittää puhelimella, sähköpostilla tai kirjeellä.
- Jos haluatte liittyä Nurmon kotikirjastoasiakkaaksi, ottakaa yhteyttä omaan kirjastoonne.

Liite 5 Lahjoita lukuhetki mainos, Nurmon kirjasto

Lahjoita lukuhetki

Lahjoita lukuhetki- toiminnassa kirjasto hakee vapaaehtoisia henkilöitä lukemaan ääneen ikäihmisille palvelukeskuksissa. Monet hoiva- ja palvelukotien asukkaat eivät enää kykene lukemaan, vaikka nauttisivat edelleen kirjallisuudesta ja mukavasta seurasta.

Jos haluat lahjoittaa lukuhetken, voit täyttää ilmoittautumislomakkeen meillä kirjastossa. Nurmolaista palvelukeskuksista toiminnassa ovat mukana Onnelan ryhmäkoti ja Teponkartanon palvelukeskus.

Lukulahjoitus ei sido mihinkään. Lukemassa voit käydä vain kerran tai vaikkapa säännöllisesti, jos niin haluat. Kirjastolta saat halutessasi listan lukuehdotuksista.

Liite 6 Lahjoita lukuhetki ilmoittautumislomake

Lahjoita lukuhetki - ilmoittautumislomake

Monet palvelutalojen asukkaat eivät enää kykene lukemaan. He kuitenkin nauttivat edelleen kirjallisuudesta. Sinä voit lahjoittaa pienen lukuhetken ja piristää ikäihmisen päivää! Lukuhetki ei sido mihinkään ja voit lahjoittaa sen vaikka vain kerran.

Kysy lisää kirjastosta! Halutessasi voit pyytää kirjastosta apua lukemisen valintaan.

Ilmoittaudu vapaaehtoiseksi lukijaksi palauttamalla tämä lomake kirjastoon.

Nimi _____

Puh. _____

Sähköpostiosoite _____

Suostun yhteystietojeni luovuttamiseen palvelutalon yhteyshenkilölle.

Mahdollinen toive lukupaikasta:

Nurmo: Onnelan ryhmäkoti (Tepontie 8)

Teponkartanon palvelukeskus (Tepontie 6)

